

Föreslagen reformering av 3:12-reglerna

Regeringen har aviserat förändrade skatteregler för kvalificerade aktier i fåmansbolag, de s.k. 3:12-reglerna, så att de blir mer gynnsamma för företagandet.⁴⁷ År 2004 inleddes en reformering genom att den s.k. klyvningsräntan höjdes med 2 procentenheter. Detta innebär att den inkomst som en ägare till ett fåmansbolag kan ta ut som kapitalbeskattad inkomst ökar. Utgångspunkten för förslagen är att regeringen i budgetpropositionen för 2004 satte av 1 miljard kronor för reformen (se tabell 39). En arbetsgrupp lämnade den 26 januari 2005 förslag till hur reformen ska fullföljas och förslagen ska nu remissbehandlas. Remisstiden går ut den 30 mars 2005. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006 och syftar till att förbättra effektiviteten, preventionen och legitimiteten.⁴⁸

Ett utmärkande drag i det svenska skattesystemet är den tudelade beskattningen av förvärvsinkomster och kapitalinkomster. Förvärvsinkomster beskattas progressivt med en högsta marginalskatt på 57 procent vid en kommunalskatt på 32 procent, medan kapitalinkomster beskattas proportionellt med 30 procent. I frånvaro av 3:12-regler skulle det vara möjligt för ägare till fåmansbolag att undgå den progressiva beskattningen genom att ta ut alla sina inkomster i form av utdelning och då endast betala 30 procent inkomstskatt.

Huvudskälet till 3:12-reglernas existens är således deras preventiva funktion, men reglerna måste också medverka till ekonomisk effektivitet. Det innebär bl.a. att de varken ska diskriminera eller, alltför mycket, gynna investeringar i fåmansbolag jämfört med investeringar i andra företag. Men även legitimiteten är viktig. Reglerna ska uppfattas som rimliga av såväl företagare som löntagare samt vara så enkla som möjligt.

3:12-reglerna bygger på en schablonmässig metod att bestämma den maximalt godkända kapitalinkomstbeskattade inkomsten. Vid en i efterhand mycket god avkastning på riskkapitalet ger reglerna ofta en högre beskattning jämfört med vanliga aktiebolag. Ibland balanseras detta ex ante, dvs. vid investeringstillfället, av en motsvarande skattelättnad vid låg avkastning, men ofta är skattelättnaden vid förluster betydligt mindre. Dessa förhållanden samt legitimitetsskäl motiverar enligt arbetsgruppen särskilda skattelättnader för 3:12-företagare.

Skattelättnaderna innebär i huvudsak att skatten på kapitalbeskattad inkomst i fåmansbolag sänks från 30 till 20 procent. För fåmansbolag med många anställda blir normalt all utdelning och kapitalvinst beskattad med 20 procent. Detta beror på att lönesumman ger ett tillkommande utrymme för kapitalbeskattad

⁴⁷ Huvuddefinitionen av begreppet fåmansbolag vid tillämpningen av 3:12-reglerna är ett aktiebolag där fyra eller färre delägare äger aktier som motsvarar mer än 50 procent av rösterna för samtliga aktier i bolaget.

⁴⁸ Förslagen finns presenterade i "Reformerad ägarbeskattning – effektivitet, prevention, legitimitet", Finansdepartementet 2005.

inkomst på 25–50 procent av lönesumman. Arbetsgruppen föreslår också att klyvningsräntan höjs med ytterligare 2 procentenheter och att förmögenhetsskatten avskaffas. Därutöver föreslås att kapitalvinster i sin helhet beskattas som förvärvsinkomst, dock maximalt 100 inkomstbasbelopp (ca 4 miljoner kronor), samt ett slopande av både lättnadsreglerna och nedsättningen av socialavgifterna. Lättnadsreglerna innebär att viss avkastning på onoterade aktier är skattefri.

De offentligfinansiella effekterna av de föreslagna regelförändringarna redovisas i tabell 39.

Tabell 39 Offentligfinansiella effekter

Miljarder kronor

Lättnader för kvalificerade aktier	-1,5
Slopade lättnadsregler	+1,6
Slopad förmögenhetsskatt	-4,6
Slopad nedsättning av socialavgifter	+3,5
Summa	-1,0

Källa: Konjunkturinstitutet.

Förslagen ligger således inom den offentligfinansiella ramen på 1 miljard kronor. De samhällsekonomiska effekterna som bedöms uppkomma som en följd av de föreslagna regelförändringarna är enligt arbetsgruppen:

- Mindre snedvridningar genom en jämnare spelplan för olika företag och olika investeringar.
- Att verkningslösa skattenedsättningar slopas.
- Mindre skatteplanering, mindre skattefusk och mindre kapitalflykt.